

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/98/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118389928
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:6118389928.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Petra Straku a JUDr. Viery Kandrikovej v právnej veci žalobcu KRUK Česká a Slovenská republika s.r.o., Československé armády 954/7, Hradec Králové, Česká republika, zast. Advokátskou kanceláriou Gallo, s.r.o., Jilemnického 4012/30, Martin, IČO: 36 715 352 proti žalovanej T. K., B.. XX.X.XXXX, X. Č. XXX, o zaplatenie 338,09 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Humenné sp. zn. 10Csp/10/2019-75 zo dňa 29.5.2019 takto

rozhodol:

Zrušuje sa rozsudok vo vyhovujúcom výroku a v rozsahu zrušenia sa vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol takto:

„Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 300,23 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 300,23 eur od 17.12.2016 do zaplatenia a to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V prevyšujúcej časti súd žalobu žalobcu zamietal.

Súd určuje, že zmluvná podmienka, dojednaná v Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 15.10.2015 v znení: „poplatok za garantovanú službu pevnou sumou 72,36 eur“ je neprijateľná zmluvná podmienka.

Vzájomný protinávrh žalovanej o určenie, že Zmluva o poskytnutí služby Komfort, dojednaná k Zmluve o spotrebiteľskom úvere je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 500 eur, ako aj trovy celého konania, v y l u č u je na samostatné konanie.“

Svoje rozhodnutie prvoinštančný súd okrem iného odôvodnil tým, že v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere zo dňa 15.10.2015 bola v zmluve uvedená RPMN vo výške 31,91 % pričom podľa prepočtu má byť správne uvedená sadzba 59,02 % (výpočet súd realizoval prostredníctvom kalkulačky <http://ekonomika.sme.sk/kalkulacky/spotrebitelcky-uver-rpmn-psn.php#axzz4grmAykL8>). Súd pri tomto výpočte vychádzal z výšky úveru 720 eur, výšky splátky úveru 14,06 eur, pri ich počte 60-týždenných splátok a výške poplatku za garantovanú službu 72,36 eur.

Z uvedeného vyplýva, že v zmluve je nesprávne uvedená aj RPMN v neprospech spotrebiteľa, čo má podľa § 11 ods. 1 písm. e) zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzavretia zmluvy tiež za následok, že tento spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov, a to od počiatku aj z uvedeného dôvodu.

Zmluva o spotrebiteľskom úvere bola uzatvorená za neštandardných okolností. Žalovaná zobrala v priebehu roka, t.j. v období od 13.10.2014 do 15.10.2015, 2 úvery, pričom oba úvery žalovaná uzatvorila s jedným a tým istým veriteľom, ktorým bol Provident Financial, s.r.o. Samotný žalobca v podanej žalobe uviedol, že poskytnutý úver zo dňa 15.10.2015 bol použitý na zaplatenie dlhu skôr poskytnutého úveru.

V danom prípade súd nemohol prehliadnuť skutočnosť, že žalobca postupoval nedbanlivo, ak dostatočne neoveril životné náklady, dlhy a celkovú bonitu spotrebiteľa úverovej zmluvy. Dlhy sa týkali najmä predchádzajúceho úveru, pričom nedostatok finančných prostriedkov pôsobil o to viac na rozhodovanie žalovanej. Ani súd neposkytol ochranu neprimeraným úrokom a takému úverovaniu, pri ktorom sa sociálne slabšiemu spotrebiteľovi poskytne úver za cenu o 90%-100% vyššiu oproti bankám aj napriek nedostatočnej schopnosti spotrebiteľa zvládnuť splátky a tak dosiahnuť ďalší profit na sankciách, paušalizovaných poplatkoch a nákladoch na vymáhanie. Spotrebiteľ sa tak pre omeškanie so splátkami môže dostať do nezvládnuteľného kolotoča úverov.

Súdu prvej inštancie aj vlastnej rozhodovacej činnosti je známe, že spotrebiteľia berú ďalšie úvery, aby splatili predchádzajúce úvery. Aj samotná žalovaná po predchádzajúcom úvere brala ďalší úver - pôžičku, ktorý je predmetom tohto konania a to z dôvodu, aby splatila predchádzajúce, nesplatené úvery. Žalovaná zobrala úver vo výške 720 eur, pričom celkové náklady spotrebiteľa predstavovali RPMN 31,91% a žalovaná mala za 60 týždňov splácania úveru vrátiť žalobcovi celkovo sumu 843,10 eur. Zároveň ak má žalovaná problémy so splácaním istiny úveru, je veľmi pravdepodobné, že nebude schopná platiť príslušenstvo pohľadávky. Zmyslom a cieľom úverovania spotrebiteľov nemôže byť neprimerané zaťaženie spotrebiteľa a niekoľkoročný stav splácania dlhu, počas ktorého je spotrebiteľ vystavený stresovým situáciám. Takýto stav je na úkor kvality spotrebiteľa splatiť úver za podmienok vopred stanovených žalobcom, ktoré až na výšku úveru žalovaná nemohla nijako ovplyvniť (štandardná formulárová zmluva). Na začiatku všetkého je nedostatok odbornej starostlivosti obchodného zástupcu veriteľa pri nevyhodnotení núdze a čiastočnej ľahkomyselnosti spotrebiteľa.

Súd prvej inštancie považuje za rozporné s dobrými mravmi, ak sa poskytne spotrebiteľovi úver za cenu prevyšujúcu o 90% - 100 % priemernú cenu porovnateľných úverov poskytovaných bankami a ak veriteľ využije tieseň spotrebiteľa, jeho neskúsenosť, ľahkomyselnosť, rozrušenie, prípadne finančnú závislosť. Aj pri nedbanlivosti veriteľa ide o vykorisťovanie spotrebiteľa a v takomto prípade je úverová zmluva neplatná v celom rozsahu. Poskytovanie úverov je citlivá agenda a pre odbornú starostlivosť veriteľa sa musí vyžadovať proaktívny prístup k zisteniu vhodnosti úverových podmienok (starostlivosť o hospodárske záujmy spotrebiteľov; čl. 169 Zmluvy o fungovaní EÚ).

Aj keď súčasťou Zmluvy boli aj Všeobecné obchodné podmienky, podľa ktorých bola žalovaná oboznámená s úverovými podmienkami a sankciami, pre rozhodnutie o neplatnosti úveru je rozhodujúci stav núdze žalovanej a súčasne neprimeraná výška úrokov, nakoľko pre úžeru je neplatný celý úverový vzťah, nielen jeho časť. V danom prípade súd dospel k záveru, že žalobca využil ľahkovážnosť a finančnú závislosť žalovanej, čím sa dopustil civilnoprávnej úžery, ktorá má za následok neplatnosť právneho úkonu - zmluvy o spotrebiteľskom úvere v celom rozsahu pre rozpor s dobrými mravmi.

Vzhľadom na vyššie uvedené žalobcovi tak vznikol nárok iba na vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalobcovi tak vznikol na základe zmluvy o úvere nárok iba na vrátenie finančných prostriedkov, ktoré z jeho strany boli žalovanej reálne poskytnuté a to vo výške 682,14 eur. Doposiaľ však žalovaná žalobcovi zaplatila už sumu 381,91 eur a na strane žalobcu tak vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 300,23 eur.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd dospel k záveru, že nárok žalobcu na zaplatenie sumy 300,23 eur je dôvodný a preto žalobe vyhovel. Žalovaná sa s plnením peňažného záväzku dostala do omeškania Súd preto žalobcovi odo dňa 21.04.2017, tak ako žiadal žalobca v podanej žalobe, priznal aj nárok na úrok z omeškania v zákonnej výške 5 % ročne zo sumy 300,23 eur až do jej zaplatenia.

2. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalovaná, a to proti výroku I., ktorým ju súd zaviazal na zaplatenie sumy 300,23 eur s príslušenstvom z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie. Prvostupňový súd správne posúdil spotrebiteľský charakter zmluvného vzťahu, absenciu náležitostí, bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru a definoval aj civilnú právnu úžeru právneho predchodcu žalobcu. Je dôvodné sa domnievať, že pokiaľ v druhej zmluve absentovali náležitosti, zmluva obsahovala neprijateľné podmienky, odvolateľka platila poplatky z tejto zmluvy za niečo, na čo má nárok zo zákona, tak o to skôr v prvej staršej zmluve budú tieto vady prítomné tiež. Uvedenú zmluvu z 13.10.2014 nemá k dispozícii. Odvolateľka sa dožaduje, aby prvoinštančný súd preskúmal celý zmluvný vzťah, teda obe zmluvy, ich vady, dodatky, zmluvné podmienky a pod. Z uvedených dôvodov navrhla rozsudok v napadnutom výroku zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. K odvolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca, ktorý navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok potvrdil a zaviazal žalovanú k náhrade trov odvolacieho konania.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že nie súd splnené podmienky na potvrdenie napadnutého rozsudku (§ 387 CSP) alebo na jeho zmenu (§ 388 CSP).

5. Ide o vec zásadného právneho významu týkajúcu sa spoločenských vzťahov, ktoré intenzívne dopadajú na kvalitu verejného života. Reštrukturalizácie úverov sú pomerne bežné, no pri nerešpektovaní princípov vyplývajúcich zo spotrebiteľských úverov môže dôjsť k ich závažnému narušeniu. Najčastejšie tým, že sa opakovaným úverovaním spotrebiteľ ocitne mimo ochrany dôležitých noriem práva vyplývajúceho zo spotrebiteľských úverov a to napriek tomu, že dohodol spotrebiteľské úvery.

6. Zdá sa, že skutočnú výšku dlhov zo skoršieho úveru neposudzoval žiadny súd ale samotný žalobca a na preplatenie všetkého, čo stanovila ako dlh, vykontrahovala nový úver, teda bez objektívneho posúdenia skutočnej výšky pohľadávky a jej príslušenstva. Vygradovanie úverovania bolo len logickým zavŕšením procesu poskytovania úverov a zdá sa, že bez adekvátneho posúdenia bonity dlžníka. Poskytnutie nového úveru a navyše bez zachovania kontinuity ochrany normami predpisov o spotrebiteľských úverov je spojené so spoločensky nežiaducimi rizikami.

7. Po prvé ide o riziko, že neskorším úverom si nebankovka preplatí aj plnenie z nečestných klauzúl. Okrem iného môže ísť napríklad o úroky (zmluvné) aj po splatnosti a úročené nad zákonom stanovený administratívny limit úrokov z omeškania, a teda v rozpore s § 517 ods. 2 OZ v spojení s nariadením vlády č. 87/1995 Z.z., príp. o neprijateľné poplatky alebo plnenie úrokov napriek bezúročnosti úveru.

8. Po druhé ide o riziko, že neskorším úverom nebankovka prekryje iné neprijateľné podmienky dojednané v skoršom úvere, napríklad neprijateľnú zmluvnú podmienku o predčasnom splatení (de fault) a iné. Tým, že novším úverom si doslova vytvorí stav na úhradu pohľadávky zo skoršieho úveru, môže sa spoliehať na to, že nikto nikdy sa už nebude zaoberať zmluvnými podmienkami skoršieho už „splateného“ úveru.

9. Po tretie môže ísť o riziko, že sa dlžníci dostanú mimo úroveň ochrany pravidiel, ktoré dopadajú na spotrebiteľské úvery. Ide o typický prípad, keď na úhradu viacerých spotrebiteľských úverov sa poskytne nový vyšší úver, a to vo výške, ktorá je mimo rámec spotrebiteľských úverov. Spotrebiteľia sa tak dostávajú do nepriaznivejšej sféry úverovania mimo pravidiel pre spotrebiteľské úvery, teda sa im zhoršuje právna situácia, hoci plnia účelom výplaty skorších úverových záväzkov, ktoré plynú zo spotrebiteľských úverov. Rizikom je aj preplatenie plnení z premlčaných práv a ii.

10. Pravidlá pre spotrebiteľské úvery predpokladajú ochranu vrátane eurokonformného výkladu zákonov pre prípad, že veriteľ poskytol úver za takých okolností, že sa spotrebiteľia zmluvnými konštrukciami ocitli zo sféry spotrebiteľských úverov mimo tejto sféry, napr. cit., Členské štáty zabezpečia, že úverové zmluvy neznižujú, na škodu spotrebiteľa, ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré vyplývajú alebo sú v zhode s touto smernicou. ... Členské štáty taktiež zabezpečia, aby sa ustanovenia, ktoré prijímú na vykonanie tejto smernice, neobchádzali v dôsledku formulácie dohôd, najmä však formou rozdelenia čiastky úveru do niekoľkých dohôd (čl. 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, ďalej aj smernica Rady 87/102/EHS).

11. Odvolací súd je vzhľadom na vyššie uvedené riziká toho názoru, že ak sa spotrebiteľovi poskytol úver za takých okolností, že sa ním obišli pravidlá spotrebiteľských úverov, najmä údaj o celkových nákladoch na úver (RPMN), potom treba spotrebiteľom poskytnúť ochranu v spornom úverovom vzťahu, a to rovnakú ako pri spotrebiteľských úveroch. A o taký prípad ide aj za stavu, že sa novým úverom, ktorý formálne pre jeho výšku je nad hranicou pre spotrebiteľské úvery reštrukturalizujú skoršie spotrebiteľské úvery. Nič nebránilo nebankovke poskytnúť separátne prípadne viaceré nové úvery tak, že by spotrebiteľia zostali kontinuálne v režime ochrany určenej pre spotrebiteľské úvery, no nebankovka to tak zjavne neurobila a pri formalistickom posudzovaní veci dostala žalovanú mimo dôležitej sféry kontrolovanej v rámci spotrebiteľských úverov, a to za stavu, že pri kontrahovaní mala plnú vedomosť o tom, že rozhodujúca časť úveru sa použije na úhradu záväzkov plynúcich zo skôr dojednaného spotrebiteľského úveru. V tomto kontexte je povinnosťou odvolacieho súdu ako

plnohodnotného orgánu sústavy orgánov súdnej ochrany práv spotrebiteľov na jednotnom trhu EÚ naplniť príkaz plynúci z čl. 14 smernice Rady 87/102/EHS a konanie žalovaného, odvolávajúceho sa formálne na ustanovenie § 1 ods. 2 písm. e) zákona č. 258/2001 Z.z., posúdiť ako konanie v rozpore s dobrými mravmi využívajúce potrebu konsolidácie úverov spotrebiteľov a poškodzujúce spotrebiteľov kontrahovaním úveru, ktorý formálne, bez kauzálneho skúmania, nejaví znaky spotrebiteľského úveru. S uvedeným formalistickým záverom sa však súd ako orgán ochrany práva nemôže stotožniť už len z dôvodu, že spotrebiteľské záväzky vykazujú za každých okolností obligatórnu kauzalitu. Práve kauzalita kontrahovaného úverového záväzku núti skúmať nielen formálne znaky úverového kontraktu, ale aj jeho účel, ktorý v okolnostiach rozhodovanej veci smeruje nepochybne k výplate skôr poskytnutého spotrebiteľského úverového záväzku. Preto znaky, ktoré inak vylučujú úverový kontrakt z pôsobnosti zákona č. 258/2001 Z. z., nemožno skúmať izolovane a uspokojiť sa iba s formalistickým náhľadom na vec. Práve naopak, akonáhle súd zistí kauzálnu súvislosť úverového kontraktu formálne sa javiaceho ako nie spotrebiteľského úveru so skoršími spotrebiteľskými úvermi a identifikuje konanie dodávateľa popísané v čl. 14 Smernice 87/102/EHS, nesmie odoprieť spotrebiteľovi ochranu, ktorú mu garantujú normy komunitárneho práva prostredníctvom zásahu orgánu štátu. V opačnom prípade by dochádzalo k súdom tolerovanému poškodzovaniu práv spotrebiteľov, čo je v okolnostiach významu agendy ochrany spotrebiteľa pre bezporuchové fungovanie jednotného trhu tovarov a služieb v podmienkach EÚ neprípustné.

12. Takéto obchádzanie zákona o spotrebiteľských úveroch tak nemôže požívať ochranu.

13. V prejednávanej veci je nesporné, že žalovaná uzatvorila v priebehu roka, t.j. obdobie od 13.10.2014 do 15.10.2015 2 úvery, pričom oba žalovaná uzatvorila s jedným a tým istým veriteľom, ktorým bol Provident Financial, s.r.o. Samotný žalobca v žalobe uviedol, že poskytnutý úver z 15.10.2015 bol použitý na zaplatenie dlhu skôr poskytnutého úveru.

14. Za stavu, ak súd prvej inštancie nepreskúmal obidve zmluvy, ktoré uzatvorila žalovaná s právnym predchodcom žalobcu a obsahové náležitosti rozsudku určuje ust. § 220 CSP, pričom ich správnosť a úplnosť je predpokladom vykonateľnosti a preskúmateľnosti rozhodnutia. Či je rozhodnutie preskúmateľné alebo nie, sa dá zistiť len z jeho odôvodnenia.

15. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva, ako sa súd prvej inštancie vysporiadal s obidvoma zmluvami vo vzájomnej súvislosti v naznačenom smere. Keďže nedostatočné zdôvodnenie rozhodnutia je potrebné hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu, ktorým bolo znemožnené žalovanej, aby uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces, odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP rozsudok vo vyhovujúcom výroku zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

16. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na abstrakt rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/192/2016-74 zo dňa 31.10.2017, z ktorého vyplýva, že v prípade reštrukturalizácie spotrebiteľských úverov je na strane dodávateľa dôležité konať s odbornou starostlivosťou tak, aby sa úverovaním neobchádzali pravidla o spotrebiteľských úveroch a tak neznižila ochrana spotrebiteľa, ktorú mu tieto pravidla garantujú, najmä dôležitý údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov. (RPMN). Za takéto zníženie ochrany treba považovať aj takú reštrukturalizáciu spotrebiteľských úverov, ak sa spotrebiteľovi poskytne na preplatenie skorších spotrebiteľských úverov s ich príslušenstvom úver vo výške prevyšujúcej limit pre spotrebiteľské úvery a spotrebiteľ je tak ukrátený okrem iného o údaj o celkových nákladoch na úver.

17. Úlohou prvoinštančného súdu v ďalšom konaní bude posúdiť obe zmluvy v naznačenom smere v súvislosti s opakovaným úverovaním až do nekontinuálneho vylúčenia žalobcov spod ochrany noriem určených pre spotrebiteľské úvery, t.j. z pohľadu dodržania odbornej starostlivosti pri posúdení bonity dlžníkov sa nejaví len ako nedbanlivostné, o čom svedčí práve konanie právneho predchodcu žalobcu smerujúce k vyňatiu spotrebiteľského záväzku z režimu spotrebiteľských úverov.

18. V prípade zistenia, že aj z prvej zmluvy boli plnené zo strany žalovanej nečestné plnenia vyplývajúce z nečestných podmienok v prospech žalobcu, prvoinštančný súd zväží vyvodenie konsekvencií až na úroveň neposkytnutia ochrany podľa § 3 Občianskeho zákonníka.

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).